

prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud. C. Roșca)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secrieru, A. Danilov, Iu. Cimpoi)

ÎNCHEIERE

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Inspectoratul General al Poliției,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ghenadie
Baranovschi împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea
prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de către Inspectoratul General al Poliției și a fost menținută
hotărârea din 15 iulie 2016 a Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 06 iulie 2015 Ghenadie Baranovschi a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la repararea
prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 06 mai 2011 a fost
întocmit în privința sa procesul-verbal nr. 384311901166 cu privire la contravenție,
prin care a fost învinuit în comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) din
Codul contravențional și i-a fost aplicată sancțiunea contravențională sub formă de
amendă în mărime de 1000 de lei (50 u. c.) și 6 puncte de penalizare.

A menționat că, la data de 12 mai 2011, prin BC „Victoriabank” SA, în baza
ordinelor de încasare a numerarului nr. RS8V-A000 și nr. NG8V-A000, a achitat
integral suma amenzii și comisionul băncii.

A susținut că, nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenție și
decizia privind aplicarea sancțiunii contravenționale, a contestat aceste acte în
instanța de judecată.

A afirmat că, prin hotărârea din 14 mai 2012 a Judecătoriei Centru,
mun. Chișinău contestațiile sale asupra procesului-verbal și deciziei menționate au
fost respinse, însă prin decizia din 31 iulie 2012 a Colegiului penal al Curții de Apel

Chișinău a fost casată această hotărâre judecătorească și cauza a fost restituită spre rejudecare.

A relevat că, la data de 21 mai 2013 Judecătoria Centru, mun. Chișinău, rejudecând cauza, a admis contestația sa, a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia din 06 mai 2011 și a încetat procesul contravențional în privința sa.

A invocat că, în perioada 22 iulie 2012-08 august 2013, a beneficiat de asistență juridică în procesul contravențional, angajând avocați în baza contractelor de asistență juridică nr. 00645/72 din 22 iulie 2012, nr. 00645/73 din 24 iulie 2012, nr. 00645/73-3 din 17 august 2012 cu acordul suplimentar la contract și nr. 320 din 05 iunie 2013 și achitând pentru asistența juridică acordată de avocați suma de 9127,80 de lei.

A declarat că, suma amenzii, comisionul băncii și onorariile avocaților le apreciază ca prejudiciu material.

A mai declarat că, în urma acestei cauze contravenționale, i-a fost cauzat prejudiciu moral, care constă din suferințe fizice și psihice, pe care le-a suportat în urma acestui caz contravențional.

A solicitat încasarea de la pârât a sumei de 10133,80 de lei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 50000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezenta cauză în sumă de 1000 de lei și a taxei de stat în sumă de 404,01 lei.

Prin hotărârea din 15 iulie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Ghenadie Baranovschi și au fost încasate de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Ghenadie Baranovschi suma de 4000 de lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 500 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și taxa de stat în sumă de 404,01 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Inspectoratul General al Poliției și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel, raportând dispozițiile art. 383 alin. (3) și 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, ale art. 14 alin. (1) și (2) și 1405 alin. (1) din Codul civil și ale art. 96 alin. (1) CPC la circumstanțele cauzei, a conchis că, apelantul urmează să compenseze intimatului amenda achitată de acesta și cheltuielile de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea cauzei contravenționale, în cuantumul în care acestea din urmă sunt reale, necesare și rezonabile.

Referitor la caracterul real și necesar, instanța de apel a reținut că, faptul achitării onorariilor avocatului se confirmă prin înscrisurile anexate la dosar, astfel încât sunt reale, apărarea acestuia în procesul contravențional fiind necesară în contextul realizării efective a dreptului la apărare, garantat de art. 26 al Constituției Republicii Moldova.

Cu referire la caracterul rezonabil, instanța de apel a conchis că, suma de 2994 de lei, adjudecată de prima instanță cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, este rezonabilă în raport cu complexitatea cauzei, având în vedere că, cauza contravențională respectivă a fost examinată de două ori în prima instanță și o dată

În instanța de recurs, aceasta implică necesitatea avocatului de a participa în multiple ședințe judiciare, însă, totodată, cauza respectivă nu a implicat necesitatea acumulării și prezentării probelor suplimentare, soluția instanței privind nulitatea actelor contestate fiind axată exclusiv pe motive de procedură.

Instanța de apel a respins argumentele apelantului precum că, la data întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare, agentul constator activa în cadrul Serviciului Poliției Rutiere al Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău, subordonat Ministerului Afacerilor Interne, deoarece conform art. 7, 8 și 12 ale Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Ministerul Afacerilor Interne exercită exclusiv atribuțiile oferite de aceste norme, inclusiv de control asupra activității Poliției, iar unitatea centrală de administrare și control al Poliției este apelantul, ceea ce denotă că, anume acesta este succesorul în drepturi al organelor de poliție, care au activat anterior.

De asemenea, instanța de apel a respins și argumentele apelantului cu trimitere la art. 13 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, deoarece alin. (1) al acestei norme prevede că, repararea prejudiciilor vizate în speță se efectuează din contul bugetului de stat, iar amenzile se restituie din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume, însă art. 10 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului prevede că, Poliția este finanțată de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, anume apelantul este responsabil de despăgubirea intimatului, concluzie susținută și prin constatările expuse în decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 25 martie 2015 (f. d. 17-23).

Cu referire la cuantumul prejudiciului moral, instanța de apel a conchis că, suma de 500 de lei, adjudecată de către prima instanță, în contextul în care intimatul nu a contestat în ordinea stabilită cu apel hotărârea, este echitabilă și proporțională suferințelor psihice cauzate intimatului prin inițierea în privința acestuia a unei cauze contravenționale și impunerea sa de a apela la instanțele judecătorești, simplul fapt al constatării încălcării admise și înlăturarea efectelor acesteia nefiind suficiente pentru compensarea integrală a suferințelor suportate de intimat.

La data de 23 iunie 2018 Inspectoratul General al Poliției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele judecătorești nu au aplicat legea, care urma să fie aplicată.

A menționat că, sarcina compensării prejudiciului material și moral cauzat intimatului revine subiectului responsabil (prin intermediul funcționarilor săi), care a aplicat ilicit amenzile contravenționale - Comisariatul General de Poliție, subdiviziune din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, entitate juridică autonomă și distinctă, parte procesuală care nu se regăsește în cercul copârâților reflectați în

cererea de chemare în judecată. Or, cu toate că s-a invocat acest fapt în instanțele de judecată, Ministerul Afacerilor Interne nu a participat în cadrul prezentului proces.

A relatat că, în Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 80 din 21 octombrie 2015 privind subiectul responsabil de achitarea sumelor bănești izvorâte din litigiile intentate de angajații MAI și subdiviziunilor subordonate acestuia, se menționează faptul că, odată cu adoptarea Legii nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului a fost instituit Inspectoratul General al Poliției, ca unitate centrală de administrare și control al Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova, aflat în subordinea managerială a Ministerului Afacerilor Interne.

A susținut că, în Recomandarea menționată se mai specifică faptul că, Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției reprezintă două entități juridice distincte care se bucură de autoadministrare financiară și instanțele judecătorești, la soluționarea cauzelor de acest gen, urmează să pornească de la premisa autonomiei financiare a Ministerului Afacerilor Interne și Inspectoratului General al Poliției, precum și de la existența raporturilor juridice ale salariatului cu una din instituțiile nominalizate.

A afirmat că, Inspectoratul General al Poliției are calitatea de angajator, ca și Ministerul Afacerilor Interne, însă nu este persoana juridică cu care au fost create raporturile de serviciu în privința agentului constatator Igor Șerban, angajat al Serviciului cercetărilor accidentelor rutiere al Comisariatului General de Poliție.

A declarat că, Comisariatul General de Poliție, instituția în care a activat agentul constatator Igor Șerban, este o subdiviziune, care făcea parte din cadrul Ministerului Afacerilor Interne conform Hotărârii Guvernului RM cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia nr.778 din 27 noiembrie 2009 (până la modificările operate prin Hotărârea Guvernului RM nr. 990 din 26 decembrie 2012 cu privire la modificarea și completarea unor hotărâri ale Guvernului), iar ultimul a făcut parte din personalul MAI.

A mai declarat că, în lista subdiviziunilor subordonate Inspectoratului General al Poliției prezentate exhaustiv de către legiuitor în anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului RM nr. 986 din 24 decembrie 2012, prin care a fost aprobată structura și efectivul-limită ale Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, subdiviziunea unde a activat agentul constatator menționat și, anume, Comisariatul General de Poliție nu se regăsește, ceea ce denotă încă o dată faptul că, ultimul la momentul aplicării contravenției intimatului a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne și nu în cadrul Inspectoratului General al Poliției.

A invocat că, instanța de apel a interpretat și aplicat eronat art. 1405 alin. (1) din Codul civil.

A menționat că, instanțele de judecată eronat au aplicat prevederile art. 383 alin.(3) din Codul contravențional. Or, art. 383 alin. (1) din Codul contravențional reglementează expres că, cheltuielile de administrare și de conservare a probelor, de retribuire a apărătorului, alte cheltuieli aferente procesului contravențional se suportă de contravenient sau de stat în modul stabilit de legislație.

A susținut că, amenda achitată de către intimat a fost încasată de către Ministerul Finanțelor - Trezoreria de Stat, organul care a beneficiat de aceste sume și care reprezintă statul, respectiv suma data urma să fie restituită de la bugetul de stat prin intermediul instituției citate, din fondul în care acestea au fost virate, dar nicidecum din contul Inspectoratului General al Poliției.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 15 mai 2018.

Recurentul a recepționat decizia instanței de apel la data de 15 iunie 2018.

Astfel, recursul, declarat la data de 23 iunie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Inspectoratul General al Poliției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic